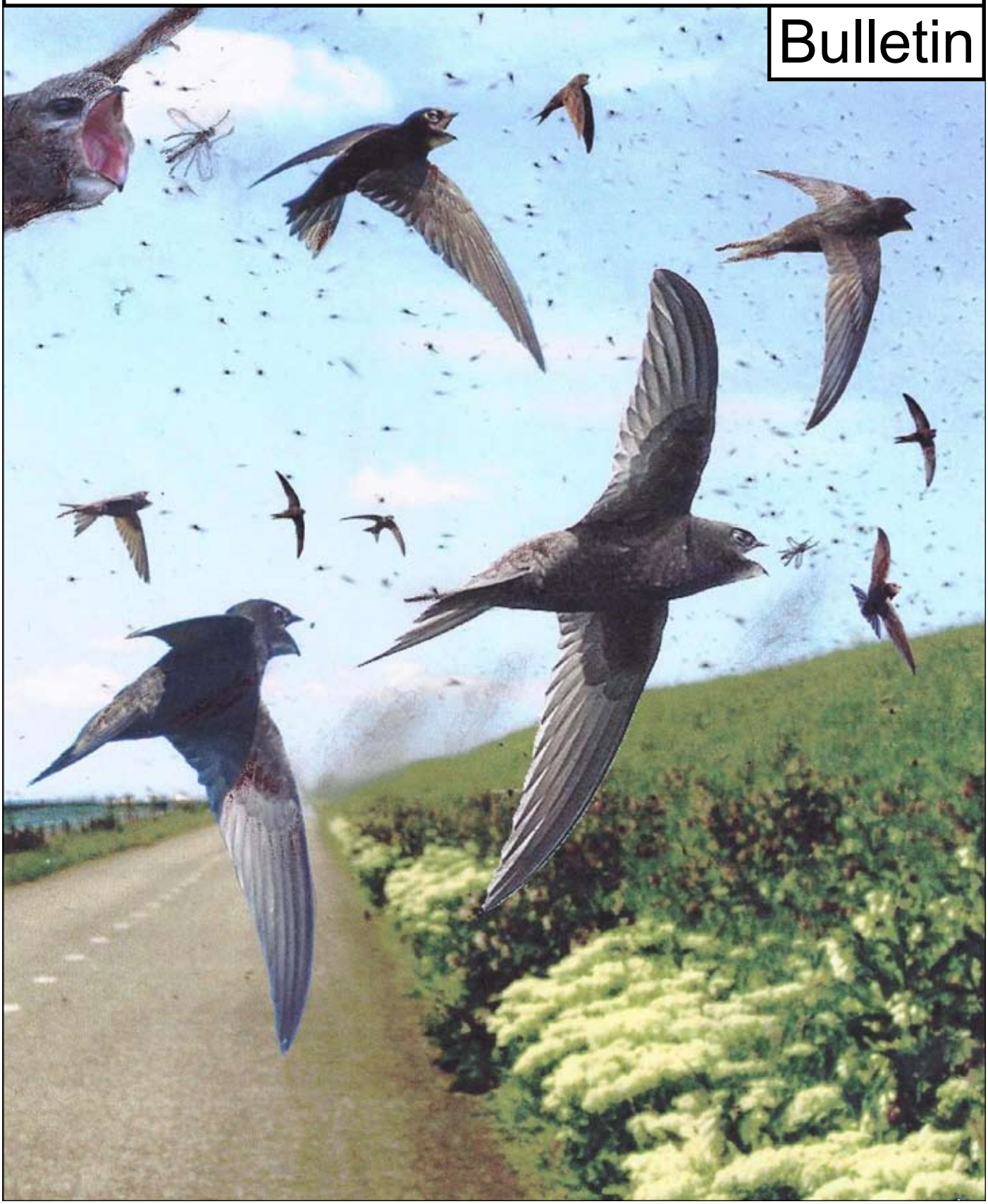
GierzwaluwBescherming-Nederland

GIERZWALUWBESCHERMING - NEDERLAND

jaargang 16
mei 2017
nummer 1

GIERZWALUWEN

Bulletin

Gierzwaluwen Bulletin - jaargang 16, nummer 1 mei 2017

Gierzwaluwen Bulletin is het informatieblad van de vereniging Gierzwaluwbescherming - Nederland (GBN) en verschijnt 2 maal per jaar voor leden en donateurs.

Overname van artikelen en illustraties in overleg met de redactie.

Redactie

Marleen Andriessen, Astrid vd Broek, Marjo vd Lelie

Vormgeving

Fred van der Lelie

Redactieadres/ kopij/ losse nummers

Marjo van der Lelie, P.J. Troelstralaan 44, 3818 KT Amersfoort

Tel.: 033 46136 30. E-mail: redactie@gierzwaluwbescherming.nl

Sluitingsdata kopij

Voorjaarsnummer 2 april ; najaarsnummer 1 oktober

ISSN: 1569-3635

Adressen van het bestuur

Voorzitter: Hans Willemsen, Regulierstr. 35, 2021 HD Haarlem. Tel: 06 42737748. Email: voorzitter@gierzwaluwbescherming.nl Aanspreekpunt voor: bouwtechnische zaken, plaatsen van nestkasten.

Secretaris: Trudy du Chattel, Buitenzorg 18, 1181 PB Amstelveen. Tel: 020 6451130. Email: secretaris@gierzwaluwbescherming.nl Aanspreekpunt voor: secretariaat, projectfonds.

Penningmeester: Egbert Leijdekker, Dr. A. Kuyperlaan 18 A, 1402 SC Bussum. Tel. 06 83567957. Email: penningmeester@gierzwaluwbescherming.nl Aanspreekpunt voor: financiën, ledenadministratie.

Bestuurslid: Jochem Kühnen, Goudenregenstr. 5, 6573 XN Beek Ubbergen. Tel. 06 51914095. Email: kuhnenjm@hotmail.com

Bestuurslid: Astrid van den Broek, Duifhuis 9, 3704 DB Zeist. Tel. 0649122713 . Email: astridvdbroek@gmail.com

Adviseur: Marleen Andriessen, Fideliolaan 78, 1183 PN Amstelveen. Tel: 020 6455207. Email: advies@gierzwaluwbescherming.nl Aanspreekpunt voor: advies over bescherming van de gierzwaluw, verzending van huifjes, CD's en ander beschermingsmateriaal.

Internet: http://www.gierzwaluwbescherming.nl

Lidmaatschap / donatie: zie pagina 15 onder: Lid worden.

Inhoud

Agenda van de ALV 2017 van GBN	3
Jaarverslag GBN 2016/2017	3
Regionieuws	5
Recente onderzoeken & publicatie	13
Korte berichten	14
Mededelingen / oproepen	15
Ledenmutaties / Lid worden	15
Vertegenwoordigers	15
Kunst en vliegwerk	16

Redactioneel

Het gierzwaluwseizoen leek pas echt begonnen te zijn op 5 mei. Die dag werden bij telpost Breskens maar liefst ruim 22.000 vogels geteld, de dag erna nog eens 8500. Er is gelukkig weer veel media-aandacht voor de gierzwaluw, zoals bijvoorbeeld bij Beleef de Lente.
Zoals gebruikelijk vindt u in dit Bulletin het Jaarverslag en de aankondiging van de ALV en Landelijke Gierzwaluwdag. Bij Van het bestuur (pag. 3) wordt uitgelegd waarom de agenda van de aanstaande ALV hier is afgedrukt.
Onder regionieuws leest u waar nieuwe nestplekken worden gcreëerd, over een nieuw model kast en ook over nieuwe gierzwaluwtillen. Voor de leden die ook de digitale Nieuwsbrief van het bestuur ontvangen zijn sommige items al bekend.
Veel leesplezier.

Bij: De voorplaat

De dans- of vedermuggenpopulaties *Chironomus plumosus* kunnen van jaar tot jaar in omvang verschillen door weersomstandigheden. In door de mens aangelegde plassen en meren met een overgang van zout naar zoet water/ brak water kan de overlast intensiever zijn, doordat de larven niet weggevreten worden door het gebrek aan natuurlijke vijanden en er zo meer volwassen muggen komen. Vanaf 1935 het IJsselmeer na de aanleg van de Afsluitdijk en na de aanleg van de dijk Enkhuizen-Lelystad) en het Krammer-Volkerrak in 1988 zijn hier voorbeelden van in Nederland. Door gebrek aan larvenetende vissen ontstonden plagen van dansmuggen, die zo heftig waren dat het verkeer er grote hinder van ondervond Het mannetje van de vedermug heeft veerachtig behaarde sprieten, waarmee ze de zoemtonen van vrouwtjes kunnen waarnemen. Toch is er ook langs de dijken van het IJsselmeer en Markermeer zoals de Houtribdijk, elk voorjaar in mei en juni sprake van enorme concentraties muggen, die zich als "rookpluimen" boven de dijk manifesteren en waarin de paring plaatsvindt. Ze kunnen als mug niet eten. Hoewel ze niet steken kunnen deze muggen door hun massale optreden voor het verkeer veel overlast veroorzaken. Met de diepte en de afstand tot de oever neemt het aantal soorten muggenlarven af tot op diepten van enkele meters alleen de soort *Chironomus plumosus* of vedermug overblijft. In de winter is de ontwikkeling van de larven in hoge mate gesynchroniseerd, waardoor de volwassen dieren binnen een tijdsbestek van enkele weken uitvliegen. Vervolgens zijn de volwassen muggen een prooi voor diverse insecten etende vogels zoals gierzwaluwen, die volgens Luit Buurma ook 's nachts door ze bejaagd worden.

(Zie Nederland van Boven 12.17- 15.30 min. Luit Buurma radar langs de Houtribdijk op https://www.vpro.nl/speel~POMS_VPRO_467705~de-gierzwaluw~.html)

Evert Pellenkoft

Van het bestuur

Inmiddels heeft de communicatie met de leden via de digitale NieuwsBrief, de website en het digitaal sturen van het Bulletin een 'hoge vlucht' genomen. Sinds het vorige Bulletin wordt de mailing door de nieuwe drukker verzorgd. Dit betekent dat het lastig en duur is om de gebruikelijke papieren mailing van de ALV-stukken in de zelfde zending mee te nemen. Daarom is ervoor gekozen, nu in dit Bulletin de agenda van de ALV 2017 te plaatsen.
De uitnodiging, de routebeschrijving en het deelnemers-formulier en overige stukken (de financiële stukken, jaarplan) treft u op de website: www.gierzwaluwbescherming.nl en krijgt u niet per post. Deze bescheiden zijn allemaal, uiterlijk twee weken voor de vergadering, op genoemde website terug te vinden. Wanneer u de stukken per post wilt ontvangen, stuur dan een e-mail naar penningmeester@gierzwaluwbescherming.nl of bel 06-83567957.

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van Gierzwaluwbescherming – Nederland

Te houden op zaterdag 10 juni 2017 om 10.30 uur in Het Groene Huis, Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort

1. Opening van de vergadering en vaststellen van de agenda door de voorzitter
2. Ingekomen stukken en mededelingen m.b.t. de vergadering
3. Vaststellen concept verslag ledenvergadering 25 juni 2016 (zie Bulletin november 2016)
4. Jaarverslag 2016/2017 (zie Bulletin mei 2017)
5. A. Financieel jaarverslag 2016 door Egbert Leijdekker
   B. verslag kascommissie 2016 (Wietske Kingma en Louis Stockman)
   C. Kiezen reserve lid kascommissie
   D. Concept begroting 2017 door Egbert Leijdekker
6. Voorstel voor aanpassen Huishoudelijk reglement/ Redactiereglement
7. Voorstel voor aanpassen Projectfonds reglement
8. Voorstel bestuursmutaties:
   A. aftredend en herkiesbaar als voorzitter, Hans Willemsen
   B. aftredend en herkiesbaar als penningmeester, Egbert Leijdekker
   C. aftredend en herkiesbaar als algemeen bestuurslid Jochem Kühnen
9. Project Nul op de Meter
10. Beheer van het cameraproject
11. Plannen van het bestuur
12. Rondvraag
13. Sluiting

Jaarverslag GBN 2016/2017

Trudy du Chattel, secretaris

Het bestuur kwam zoals gebruikelijk in deze periode vier keer samen. Op de ALV in Haarlem in juni 2016 nam Marleen Andriessen - na vanaf de oprichting van de vereniging bestuurslid te zijn geweest - afscheid uit het bestuur. Gelukkig blijft ze haar werkzaamheden voor de vereniging gewoon uitvoeren en ons bijstaan als adviseur van bestuur en leden. In het najaar trad Astrid van den Broek namens het bestuur toe tot de redactie van het Bulletin.

Het Gierzwaluw Bulletin verscheen tweemaal, in mei en in november. De digitale Nieuwsbrief voor leden en niet-leden werd in 2016 tweemaal verstuurd naar alle leden met bij ons bekend e-mailadres en naar ca 335 niet-leden. Voorjaar 2017 kreeg de Nieuwsbrief een nieuw jasje dat beter aansluit bij de huisstijl van de vereniging.

Speerpunten voor de periode 2016/2017 waren een ledenwerfactie, contacten leggen met ecologische bureaus en architectenbureaus, samenwerking met landelijke organisaties zoals SOVON en VBN, als advies orgaan gesprekspartner zijn bij het grootschalige renovatieproject Nul op de Meter en het projectfonds weer beschikbaar maken.

De doelstelling voor 2017 om meer camera-locaties te realiseren blijft net als in voorgaande jaren een van de speerpunten, zodat nog meer en nóg beter camera-onderzoek gedaan kan worden en er geen broedgegevens door middel van nest openen hoeven te worden verkregen.

Afgelopen jaar zijn Hans en Jochem weer actief geweest voor project Nul op de Meter. Mede dankzij de inzet van lid en vertegenwoordiger van Zwaluwenadviesbureau Martin van de Reep gaat het eindelijk echt de goede kant op. Het gaat her en der zeker pijn doen, maar op veel plaatsen waar niet of nauwelijks Gierzwaluwen nestelen komen mooie geïntegreerde nestvoorzieningen. Het zal uiteindelijk om vele honderden of, als er echt opgeschaald wordt, vele duizenden nieuwe nestplekken gaan.

Het is leuk om de vele leden maar vooral ook niet-leden weetjes en mooi nieuws te kunnen brengen via Facebook. Interessante projecten en nieuwtjes die bijvoorbeeld via internationale contacten voorbij komen, komen zo beschikbaar voor een veel groter publiek.

Jochem en Astrid gaan daar ook aan bijdragen als blog-schrijvers voor Beleef de Lente van Vogelbescherming Nederland. Ze gaan de wederwaardigheden in de gierzwaluw-nestkast van commentaar voorzien. We hopen op een succesvol broedseizoen voor de gierzwaluwen in kwestie.

In het kielzog van de belangstelling voor de Gierzwaluw via Beleef de Lente hebben we tot eind juli 2017 voor onze leden in samenwerking met Vivara een kortingsaanbod voor een nestkast.

Er is een begin gemaakt met het contact leggen met ecologische bureaus. In het komende jaar wordt dit verder uitgebouwd.

Er zijn nu vijf geluidsinstallaties op zonne-energie via onze vereniging beschikbaar. Ze werden in 2016 o.a. in

Mijnsheerenland en Sassenheim/AKZO Nobel ingezet.

Het beheer van het langlopende cameraproject is vanuit GBN het afgelopen jaar niet actief geweest.

Ook dit jaar kwamen er weer veel vragen binnen over de vogel, verstoringen tijdens het broedseizoen en bouwproblemen. Gelukkig ook meldingen van mensen die voor het eerst gierzwaluwen in hun kasten kregen. Soms al na een paar dagen maar in een geval ook pas na 11 jaar. In verschillende plaatsen werden nestkasten dan wel neststenen aangebracht. Ook werd ons om advies gevraagd inzake het oprichten van gierzwaluwtillen op verschillende locaties. Overleg met architecten, woningbouwcorporaties, aannemers en particulieren vond veel plaats.

Het boekje 'Ik ben een gierzwaluw, ik zoek een huis' vloog de deur uit. Ook ander promotiemateriaal was veelgevraagd, zoals de (gemoderniseerde) hesjes, cd's met lokgeluiden en nestkastbrochures.

In het voorjaar kwam een fraaie nieuwe folder uit, die bedoeld is om uit te delen aan omwonenden bij gierzwaluwinventarisaties.

Het ledenwerfplan dat het bestuur in 2015 opgesteld heeft, is in 2016 verder uitgevoerd. We hebben succes gehad met een lid-werft-lid actie. Deze actie heeft 28 nieuwe leden opgeleverd. Deze leden zijn voor de rest van het jaar 2016 gratis lid, maar 90% van deze mensen zijn vanaf 2017 regulier betalend lid. We zoeken naar manieren om een dergelijke actie te herhalen.

Er is een perslijst beschikbaar gekomen om persberichten naar te versturen. In 2016 zijn er door verschillende leden gierzwaluw-excursies gehouden tijdens de Nationale Vogelweek. Wat we nog niet hebben kunnen uitvoeren, is om met een kraam aanwezig te zijn op natuurmarkten of biologische markten. Onze inschatting is dat we op dergelijke markten veel mensen kunnen spreken die belangstelling hebben om zich in te zetten voor gierzwaluwen. De wens om dit te doen blijft derhalve bestaan; we zullen proberen om dit plan in 2017 uit te voeren. We zijn met een mooie stand aanwezig geweest op de landelijke Sovon-dag op 26 november waar we veel geïnteresseerden spraken.

Het boekjaar 2016 is net als het jaar ervoor met een positief resultaat afgesloten. Als bestuur zijn we ons terdege van bewust dat het uitgangspunt niet een vereniging moet zijn die jaarlijks grote winsten maakt. In 2016 is daarom het projectfonds opnieuw in het leven geroepen. Tot nu toe is er slechts één project ingediend dat in 2017 wordt afgewikkeld.

De vermogenspositie van de vereniging is uitstekend te noemen en de financiële vooruitzichten voor 2017 zijn opnieuw goed.

De tijdige betaling van de contributie blijft een punt van aandacht en zorg. Per ultimo 2016 was het ledenaantal, mede door de actie "maak een vriend lid", gestegen naar 427 en dat is een goede ontwikkeling. Helaas hebben bijna 40 leden tot nu toe geen gehoor gegeven aan de oproep om de contributie te betalen ondanks een herinneringsverzoek.

In het afgelopen jaar zijn vijf leden geroyeerd die, ondanks herhaald verzoek, niet aan hun financiële contributie-verplichting hebben voldaan.

Ten aanzien van de inning van de contributie is er ook goed nieuws te melden, want meer dan 160 leden hebben ingestemd met een automatische incasso. Medio 2017 zal er nogmaals een actie plaatsvinden om de leden te vragen een machtiging daarvoor af te geven.

In 2016 is ook de mogelijkheid gecreëerd om het verenigingsblad Bulletin digitaal te ontvangen. De aanleiding daartoe was een vraag van enkele nieuwe leden die hun voorkeur daarvoor uitspraken. Er is toen een e-mailactie gestart en naar aanleiding daarvan zijn er maar liefst 176 leden geweest (ruim 41% van het totaal) die daarmee hebben ingestemd en dat resultaat is boven verwachting.

Gierzwaluw bij Beleef de Lente

Bij Beleef de Lente van Vogelbescherming Nederland kunnen we dit jaar weer via webcams meekijken in het gierzwaluw nest in de Oranjekerk in Amsterdam. Gierzwaluw Bescherming Nederland is actief betrokken: we schrijven weblogs en zijn als expert achter de schermen beschikbaar om vragen van het publiek te beantwoorden.

Als vereniging vinden we het geweldig dat de gierzwaluw op deze manier aandacht krijgt. Met zo'n 1 miljoen unieke bezoekers aan Beleef de Lente is dit natuurlijk een geweldig platform voor de gierzwaluw.

Vier de lente met 25% korting op duurzame nestkasten voor gierzwaluwen

Om dat feestelijk met onze leden te vieren, hebben we een mooie kortingsactie gemaakt met Vivara.

Bestel vóór 31 juli 2017 duurzame nestkasten voor gierzwaluwen in de webshop van Vivara en als lid van Gierzwaluw Bescherming Nederland ontvangt u 25% korting. De korting is geldig op de nestkast gierzwaluw Woodstone en de nestkast gierzwaluw Woodstone Madrid.

Uw kortingscode: **GBNKAST2017**

Op onze website vindt u praktische tips voor het ophangen van nestkasten voor gierzwaluwen.

Nestkast Gierzwaluw WoodStone

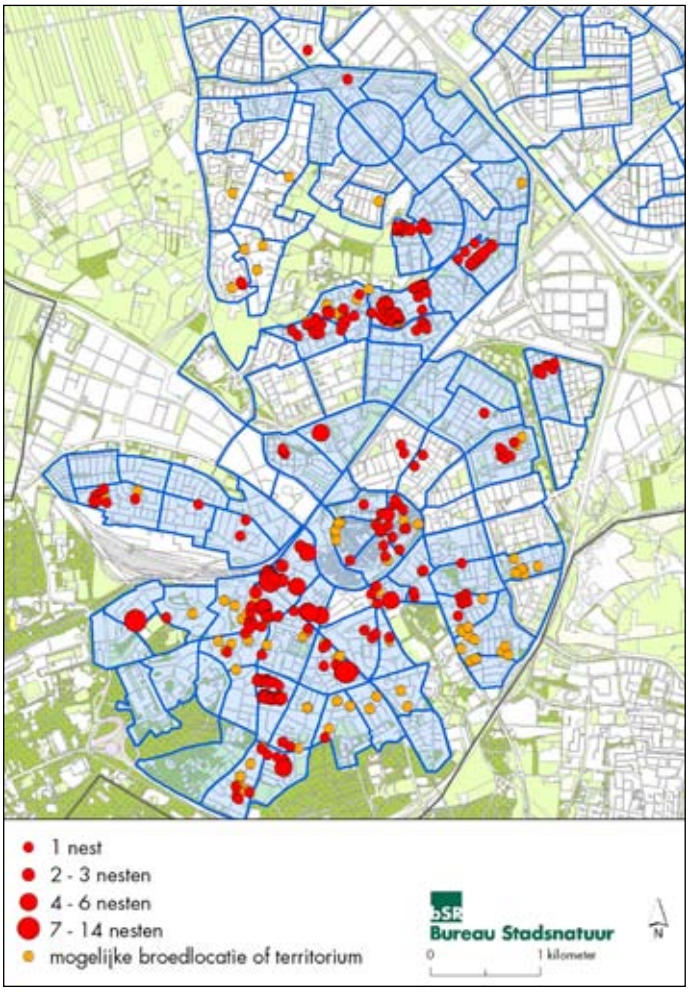
Nestkast Gierzwaluw WoodStone Madrid

REGIONIEUWS

Amersfoort

Vorige zomer is voor het eerst een deel van Amersfoort geinventariseerd op gierzwaluwnestplekken. De stadsecologe Renee van Assema mocht hiervoor het bureau bSR inhuren om dit planmatig aan te pakken en de rapportage te verzorgen. Met zo'n 25 vrijwilligers zijn data verzameld. (Zie foto vorige Bulletin pag.12). Dit voorjaar is het bSR-inventarisatierapport verschenen.

Hieronder de belangrijkste conclusies.
(De bron hiervoor is een artikel van Marc Grutters dat onlangs in de 'Kruisbek', het vogelperiodiek van vogelwacht Utrecht, heeft gestaan).

Figuur: Overzicht van alle aangetroffen nestlocaties in de onderzochte deelgebieden (lichtblauw ingekleurd) in 2016.

Inventarisatie Amersfoort

In Amersfoort is de gierzwaluw een vrij algemene soort, maar de broedpopulatie lijkt de afgelopen jaren wel afgenomen te zijn. De wettelijk beschermde status van de gierzwaluw en de (renovatie)werkzaamheden die in de stad plaatsvinden waren voor de Gemeente Amersfoort aanleiding om eens te gaan kijken waar de gierzwaluwen precies broeden en hoeveel het er zijn. De vaak bij renovaties vereiste omgevingsvergunning wordt bij de gemeente aangevraagd, die weer de verantwoordelijkheid heeft na te gaan of dit een negatief effect kan hebben op beschermde soorten en of dit correct is meegenomen in de vergunningaanvraag.

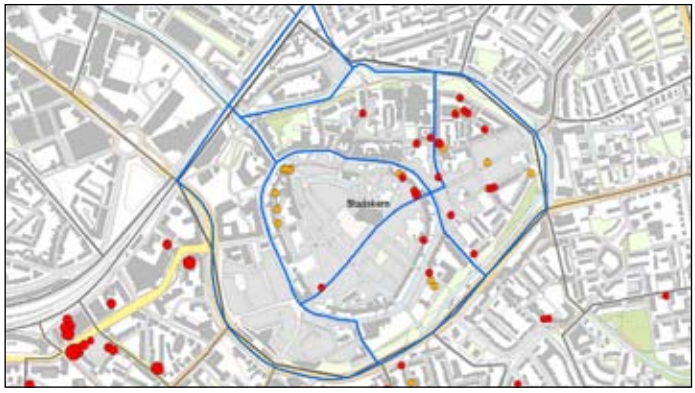
De stad werd op kaart opgedeeld in kleine deelgebiedjes, die door 30 'geschoolde' vrijwilligers op geschikte avonden gemiddeld 5 keer werden bezocht.
Met als resultaten dat er in totaal 406 nesten gevonden in het onderzochte deel van Amersfoort werden.
Zeker niet alle nesten zullen zijn gevonden, omdat ook op verschillende plekken wel laag langs de gevels vliegende gierzwaluwen aanwezig waren, maar hier geen nesten gevonden zijn. Wellicht waren deze hier wel aanwezig. De onervarenheid van een deel van de waarnemers zal hier ook een rol hebben gespeeld.

Een van de invliegplekken aan de Coninckstraat

Slecht zichtbare daken en onzichtbare achtergevels vanwege de binnentuinen. Nieuwstraat, Stadskern

Detailkaart binnenstad

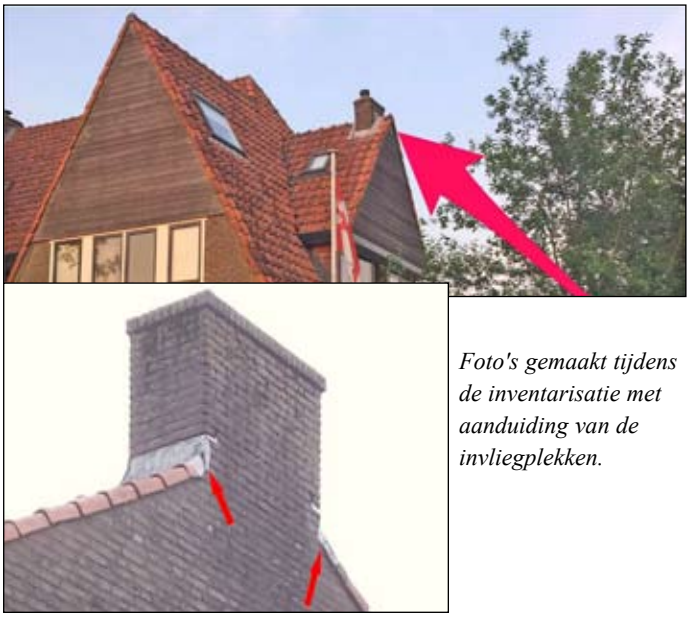

Verschillende invliegplekken bij restaurant De Onthaasting en aangrenzende panden aan de Stationsstraat (foto: M. van der Lelie).

Tabel 3. (Vermoedelijke) locaties van aangetroffen nesten.

	Berglaanwoning	Dakopgaal	Dakrandcamping	Hoogland	Kortenbroek	Leusderkwartier	Liendert	Nieuwland	Randenbroek	Rustenburg	Schothorst	Soesterkwartier	Stadskern	Vermeerkwartier	Zielhorst	Zeeuwhof	totaal
boeideel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	28	29
dak	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	1	2	5	1	2	15
dakgoot	1	5	-	-	-	5	1	-	-	-	12	-	-	-	-	-	24
daklijst	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	14
dakpannen	5	-	-	2	1	17	-	1	7	1	32	5	14	3	15	-	103
nestkast	49	3	-	-	-	7	-	-	1	8	-	12	5	-	-	33	112
regenpijp	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	8
schoorsteen	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
spouw	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
onbekend	9	-	4	-	-	8	-	-	2	-	26	5	2	3	16	11	92
totaal	82	8	4	2	1	37	7	1	12	9	77	24	25	11	32	74	406

(Vermoedelijke) locaties van aangetroffen nesten

Foto's gemaakt tijdens de inventarisatie met aanduiding van de invliegplekken.

Conclusie:

Een van de dingen die de Amersfoortse inventarisatie laat zien is dat gierzwaluwen eigenlijk helemaal niet zo kritisch zijn ten aanzien van de bebouwing. Zolang er een ruimte in een gebouw toegankelijk is waar de eieren gelegd kunnen worden, is deze geschikt, ongeacht het bouwjaar. Er vinden waarschijnlijk verschuivingen plaats van oude naar nieuwere wijken, hetgeen ook in andere steden is vastgesteld (o.a. Verkade 2005). Het kost wel enige tijd voordat nieuwe plekken zijn gevonden, en een deel van de verdreven vogels zal niet meer tot broeden komen. Beter is het natuurlijk te proberen om de gierwaluwen op hun oorspronkelijke plekken te behouden.

De voorlopige tussenstand van 406 gevonden nesten is een mooi aantal, en de inschatting is dat het daadwerkelijke aantal nesten eerder tussen de 500 en 600 zal hebben gelegen. De gierzwaluw is een lastig te tellen soort en er zijn allerlei factoren die een negatieve invloed kunnen hebben op het succes van de inventarisaties. Toch geven de resultaten van de tellingen een goed beeld van waar de grotere kolonies zitten en wat de verspreiding is van de nestelende vogels in het onderzochte gebied. De opgeleide groep vrijwilligers zal zich in 2017 gaan inspannen om het resterende deel van Amersfoort te inventariseren.

Het bSR-rapport is als PDF via: redactie@gierzwaluwbescherming. nl verkrijgbaar.

Model Jos

Amersfoort

Tijdens zijn observatierondje voor de inventarisatie in Amersfoort zag Jos Hoekstra een raar gebruik van een Zeister gierzwaluwkast, die bovenop een uitstekende gording was geplaatst. Met als gevolg dat de schuine voorkant nu een recht platje vormde voor b.v. duiven, eksters of kauwtjes. Dat kan beter vond hij en tekende een aangepaste kast. Aad Hagen van houtbewerking IpsedeBruggen heeft naar dat voorbeeld een aantal van dit model gemaakt. Samen met Hans van Paddenburgh heeft Jos inmiddels een 10-tal kasten opgehangen op de schaduwzijde van de huizen. Mocht je interesse hebben, de kasten zijn voor € 10 te bestellen bij houtbewerking@ ipsedebruggen.nl.

Jos Hoekstra (r) en Hans van Paddenburgh (l) hebben net voor het gierzwaluwseizoen meerdere kasten model Jos opgehangen.

Echt

In augustus-september 2015 werden in opdracht van Stichting WoonGoed 2-Duizend Reuver woningen in de Pr. Bernhardstraat en Graaf afgebroken om plaats te maken voor de nieuw te bouwen woningen.

Door oplettende mensen in de buurt, werd ons gemeld dat een bedrijf daar bezig was met afbreken van de woningen. Omdat dit in strijd is met de Flora en Faunawet, werd meteen door ons, (Vogelwerkgroep De Haeselaar Echt) aan de bel getrokken. Gierzwaluwenbescherming Nederland en Groene Brigade werden meteen ingelicht. Deze hebben melding gemaakt bij aannemersbedrijf Schroen te Heijthuizen en Stichting WoonGoed 2-Duizend. Ook vanuit de vogelwerkgroep werd hierop gereageerd door een brief te schrijven naar de woningstichting, Gierzwaluwbescherming Nederland GBN, Vogelbescherming Nederland, Vogelwacht Limburg en Natuurhistorisch Genootschap Limburg. Begin maart heb ik te horen gekregen dat in de te bouwen woningen gierzwaluwenkasten zouden worden geplaatst. Enkele dagen daarna ben ik gaan informeren hoeveel kasten geplaatst zouden worden. Van de uitvoerder kreeg ik de informatie dat er 40 kasten ingemetseld zouden worden. Een tijdje later kreeg ik een telefoontje van Geco Visscher dat de kasten werden ingemetseld. De zoon van Geco loopt daar stage. Naderhand kreeg ik van de zoon foto's toegestuurd die gemaakt zijn tijdens het inmetselen van de kasten.

Hier zijn de beelden te zien hoe de nestkasten worden ingemetseld. Inmiddels zijn kort daarna de steigers weg gehaald.

Al vlug bleek dat er twee ingebouwde nestkasten reeds waren bezet. Een tijd later, nadat de steigers weg waren, ben ik gaan kijken hoe de stand van zaken was. Enkele avonden rondgekeken, en kwam tenslotte uit op een bezetting van zes nestkasten. Dit is toch een prachtig resultaat. Mooier kan het niet zijn. Het bewijst dat het wel degelijk nut heeft om nestkasten te laten inbouwen. Dit is een goede aanvulling op het gierzwaluwenonderzoek en bescherming van de gierzwaluwen. Belangrijk is, dat er steeds aandacht moet worden geschonken waar gierzwaluwen zitten waardoor er tijdig een melding gedaan kan worden bij diverse instanties zoals Gemeente, Wooncorporaties, Bouwbedrijven alsmede architecten die de te bouwen woningen en grotere projecten ontwikkelen.

Foto's gemaakt Geco (jr) Visscher

Belangrijk is ook dat er een goede communicatie en overleg wordt gedaan met vooral vogelwerkgroepen en andere dierenbeschermingsinstanties.

Jo Vrehen, Echt

Deventer

KNNV-Deventer 100 jaar!

De KNNV-afdeling Deventer, de vereniging voor veldbiologie, bestaat dit jaar 100 jaar.
Wie jarig is trakteert! Onder dit motto geeft de jubilerende vereniging dit jaar 100 gierzwaluwnestkasten cadeau aan inwoners van Deventer en omgeving. Eigenlijk is het natuurlijk een cadeau voor de gierzwaluwen.

De 100 gierzwaluwkasten zijn door vrijwilligers van de Vogelwerkgroep IJsselstreek en de KNNV zelf gemaakt in de werkplaats van de vogelwerkgroep. We zijn daarmee bijna een jaar geleden begonnen. Ook worden de kasten door de projectgroep opgehangen bij de bewoners, zodat ze zeker klaar hangen voor de gierzwaluwen weer terugkomen uit Afrika.

De 100 kasten waren al snel gereserveerd door enthousiaste bewoners uit Deventer en de dorpen in de omgeving. Veel van hen bezochten ook de publiekslezing die Ronald Boerkamp uit Wijhe gaf en stelden veel vragen daar.

Inmiddels is de 100-ste nestkast opgehangen bij bewoners in Schalkhaar.
Nu is het afwachten of de nestkasten direct gevonden worden door de gierzwaluwen die rond eind april weer terugkomen uit zuidelijk Afrika om hier te nestelen.
Aan het eind van het seizoen laat iedereen weten of de kast bewoond is geweest en door welke vogels. Dat laten we dan weer aan iedereen weten.

Marjolein Vermeij, secretaris@deventer.knnv.nl

Utrecht

Gierzwaluwen in Antoniushof

In juni 2016 werd ik gebeld door Bert Harsevoort van AHA-Adviseurs uit Staphorst met de vraag of ik hun kon helpen/adviseren bij werkzaamheden rondom gierzwaluwennesten. Zij waren via GBN aan mijn naam en telefoonnummer gekomen en waren bezig met groot onderhoud te begeleiden bij het complex Antoniushof in de stad Utrecht.
Zij waren al op de hoogte van de regels omtrent het verstoren van nestgelegenheden van gierzwaluwen en wilden problemen voorkomen bij het groot onderhoud dat op dat moment al werd uitgevoerd. Ik heb hun verteld dat als er gierzwaluwen in dit complex broedden, dan konden zij daar geen onderhoud aan de daken plegen, omdat dan de nesten verstoord zouden worden. Na kort overleg besloot AHA-Adviseurs om het onderhoud aan het dak en de bovenkant van de buitenmuur op te schorten tot na half augustus. Daarna werd er een werkafspraak op de Antoniushof gemaakt waarbij ik zou gaan kijken bij het gebouw om precies de stand van zaken te weten te komen.

Het te renoveren dak bij de Marieenhof *Foto: Wim Smeets*

Begin juli ben ik er naar toe gegaan en Siem Harsevoort, een vertegenwoordiger van AHA-Adviseurs, leidde mij rond bij de werkzaamheden aan het gebouw. Boven het gebouw vlogen een tiental gierzwaluwen boven de binnenplaats en af en toe zag ik een gierzwaluw vlak onder de dakrand naar binnen schieten. Dat gebeurde op verscheidene plaatsen terwijl wij stonden te kijken. Naar de enorm lange dakrand kijkend verwachtte ik veel meer gierzwaluwen dan het tiental dat er nu boven vloog. Ook vlogen er een paar huismussen en spreeuwen onder de dakrand naar binnen. Deze plaatsen waren duidelijk te herkennen want er zaten flinke poepstrepen op de buitenmuur, onder deze nestingangen. De kauwtjes zaten boven op het dak en nestelden blijkbaar in en rondom het kleine torentje midden op het dak.

Hier zitten gierzwaluwnesten *Foto: Wim Smeets*

Enkele bewoners kwamen informeren wat wij daar aan het doen waren en waren gerustgesteld toen ze onze bedoelingen hoorden. Blijkbaar waren zij begaan met het lot van de gierzwaluwen en ze waren er zich terdege van bewust dat dit beschermde vogels en vogelnesten waren. Ter plekke werd besloten om met de reiniging van de buitenmuur en het schilderen van de dakrand gewacht zou worden tot einde augustus, om zeker te zijn dat er geen problemen met de gierzwaluwnesten zouden komen. Tevens werd afgesproken om in het najaar de nesten van dichtbij te gaan bekijken.

Om eventueel alternatieve nestgelegenheid aan te bieden aan de gierzwaluwen in een volgend stadium had ik een aantal voorbeelden van nestkasten, geschikt voor in- en uitbouw, meegenomen. Deze werden aandachtig bekeken en er werd uitgezocht welke kast er eventueel voor de Antoniushof in aanmerking kwam. De nestkasttypes Roozendaal en Zeist kwamen het meest overeen met de lokale situatie.

Eind oktober was de volgende ontmoeting op de Antoniushof. Siem had met de daar aan het werk zijnde schilder afgesproken dat wij deze ochtend de hoogwerker konden gebruiken om de nesten van dichtbij te kunnen bekijken. De buitenmuur was gereinigd op een ‘zachte’ manier, waarbij het voegsel intact bleef en er niet hard naar binnen gespoten werd. Het nadeel voor ons was dat de poepstrepen verdwenen waren en wij dus niet meer konden zien waar de mussen en spreeuwen hadden gebroed.

Nestruimte met veel materiaal (l) en met weinig materiaal (r)

Eenmaal boven aangekomen bleek dat een groot deel van de dakrand totaal ongeschikt was voor broedvogels, omdat de opening bovenop de muur onder de dakrand minder dan 1 centimeter breed was. Dat verklaarde waarom er zo weinig gierzwaluwen hier gebroed hadden. Op andere plaatsen was deze opening drie centimeter en weer op andere plaatsen wel vier centimeter. Daarachter bevond zich hier en daar een ruimte van soms wel dertig centimeter diep en zes tot acht centimeter hoog. Deze ruimten zijn uitstekend geschikt als nestplaats, temeer daar er een dikke laag hout aangebracht was onder het zinken platte dak erboven. Sommige van deze ruimten bevatten veel nestmateriaal (van mussen en spreeuwen waarschijnlijk) en ander weinig met nog wat verpakte hoopjes poep (van de gierzwaluwen). Toch bleef het gissen welke nesten er van gierzwaluwen waren en welke van mussen of spreeuwen. De gierzwaluwen kunnen immers ook bestaande mussennesten overgenomen hebben.

Al met al een leerzaam project en goed te merken dat er ondernemers zijn die vooraf bekijken of ze problemen kunnen krijgen met bestaande nesten en daarvoor de juiste maatregelen nemen.

Wim Smeets

Waddinxveen

Heugelijk gierzwaluwnieuws!

Ik werd onlangs door Woonpartners benaderd en ben met hen wezen kijken naar oude woningen bij ons in Waddinxveen die min of meer aan (gedeeltelijke) renovatie toe zijn. Samen met Martin van de Reep hebben we flink gescout. Hij heeft een heel goed oog voor de mogelijke plekken. Ook daar zaten zo te zien nog op enkele plaatsen giertjes.

Er werd ook door Knaap Bouwbedrijf, die bezig is met de renovatie, goed meegedacht om plekken te behouden. De schuin liggende pannen laten ze zo liggen óf zetten er een klein houtje onder zodat het nest toch nog bereikt kan worden (een advies van Martin). Ene Andries van Knaap Bouwbedrijf kwam zelfs op het idee om kleine hoekjes baksteen onder brede schuine dakoversteken weg te halen. Op één plek zat daar in zo'n gaatje vermoedelijk de ingang naar een nestplaats. Prachtig toch?

Woonpartners heeft besloten om bij alle renovaties de vogelschroot te verwijderen en het nergens meer te gebruiken. Ook is afgesproken dat ze voordat ze nog ergens iets gaan renoveren, altijd eerst contact met ons opnemen om te kijken of er gierzwaluwplekken zitten en wat er zou moeten gebeuren om deze te behouden.
Dat werkt uitstekend, want ik ben al 2 x benaderd met een verzoek voor een soort quick-scan en met een afspraak samen te gaan kijken als de gierzwaluwen terug zijn. Helemaal Top! Bovendien zetten zij nergens meer vogelschroot in zodat de mussen weer ruimte krijgen.
En….

Eindelijk is het zover !!!!!

Er was een vergunning afgegeven voor het plaatsen van een Gierzwaluwhotel in de nieuwe wijk Triangel in Waddinxveen.

Wij hebben er hard aan gewerkt en ervoor gezorgd dat hij in de stijl van de wijk (cottage-stijl) gemaakt is en natuurlijk duurzaam. Van 100% red-cedar hout (van Arnhemse fijnhouthandel) en RVS afwerking en vierkante koker-constructie (door Visser Techniek in Zevenhuizen ZH). Het dak is van zink, gemaakt door 'Zink op Maat' in Rijswijk (ZH). Schrik niet, er zit ontluchting in de nok en ventilatiegaatjes in de rand van de dubbele zoldervloer, dus de schoorsteen trekt goed. Er zitten 14 broedruimtes in.
Hij was al klaar en heeft even alvast ter bezichtiging gestaan voor de buurtbewoners.
We gaan lokken met gierzwaluwgeluid en hopen natuurlijk dat er snel kamers geboekt gaan worden in ons hotel!

Op woensdagmiddag 3 mei werd de til op een 7 meter hoge paal officieel opgericht door Burgemeester Cremers. Hij is geplaatst aan de rand van een speelterreintje aan de Egelantier.

Ik hield een toespraakje over de noodzaak van het behouden van ruimte voor de gierzwaluw (dat behoort onder duurzaamheid) en bedankte alle betrokkenen, vooral het Park-Triangel (de nieuwe woonwijk) die voor de paal heeft gezorgd en het Wijkplatform die een groot deel van de materiaalkosten toezegde.
De burgemeester gaf aan dat blij is dat er mensen zijn die proberen kwetsbare soorten te behouden. Op mijn vraag of hij in het pand van het aanstaande gemeentehuis, dat op dit moment verbouwd wordt, kan zorgen voor nestplaatsen voor gierzwaluwen, heeft hij geantwoord dat hij niets kan beloven, maar hij gaat zeker zijn best doen om daar naar te laten kijken. Ik moet hem daarbij wel op het spoor houden en er bovenop blijven zitten, maar mij kennende had hij daar wel vertrouwen in, zei hij.

En nu maar hopen op bewoning……. Ik wens iedereen een mooie 'gierige' zomer!

Mariëtte en Rinus Coppens

P.s. De constructietekeningen kunnen als PDF opgevraagd worden via de redactie.

Kijk ook eens voor de feestelijkheden op: http://www.hvhonline.nl/pages//posts/onderkomen-voor-broedende-gierzwaluwen-geopend-57570.php?p=138&s=218

Mariëtte en Rinus Coppens zetten burgemeester Cremers aan het werk.

Nu al inspectie van de nieuwbouw! *Foto's Rinus Coppens*

Helmond

Het gierzwaluwenseizoen is ineens in volle gang. Op 30 april hoorde ik de eerste zwaluw en later zag ik buiten dat er twee in de lucht zwierden. Ze wisten precies waar ze moesten zijn: bij de richel onder de dakgoot. Ik vond het jammer dat ik er maar 2 zag, want andere jaren was het soms best een drukte van jewelste en hadden we op zijn minst 3 nesten.

Maar goed, gisterenavond schrok ik mij een hoedje. Mijn man ging de hond uitlaten en riep mij bij de achterdeur. Hij zegt: Sasha (de hond) had iets gevonden onder ons raam. Het leek op een grote merel, dus ik kwam wat dichterbij, het was stikdonker dus ik zag niet veel. Gauw een zaklampje gehaald. Nee, dat moest toch echt wel een zwaluw zijn. Dus ik pak die voorzichtig op, begon het te fladderen van jewelste en viel op het gras. Het bleken er twee te zijn die bij elkaar onder de vleugels probeerden te verstoppen. Ze zaten op een of andere manier aan elkaar vast, daardoor konden ze niet vliegen.

Mijn man was weer terug en probeerde voorzichtig eentje te pakken. Die raakte los en vloog weg. De andere kon ik nu makkelijk pakken en gooide die in de lucht. Deze probeerde over de muur van de tuin te vliegen, maar moest een noodlanding maken. De tuin is best wel lang, dus vanaf het raam tot het eind is ongeveer 17 meter. Maar gauw weer gepakt en over de muur de lucht in gegooid. We zagen of hoorden daarna niets meer. We hebben nog de rest van de tuin bekeken of er nog wat was geland, maar nee, ook op het plein, dat achter de muur ligt, maar vonden daar ook niets. We hoopten maar dat ze in het donker konden vliegen.

Vandaag was ik verrast, want niet alleen ons echtpaartje vloog vrolijk rond, maar met hun een hele zwerm, een stuk of 20, wat redelijk normaal is hier. En er werden nestplekken veilig gesteld. Ons eerste paartje had zich al in de rechterhoek van de richel verschanst en een ander paartje zat in het midden van de richel. Dat is vlak boven het raam van mijn computerkamertje, dus die kan ik altijd goed horen als ik er zit.

Even later stond ik in de keuken en hoor ik een doffe klap tegen het raam. Mijn man zei: das een zwaluw. De hond had hem al gevonden, weg hier, riep ik en de zwaluw fladderde het helleborusperkje in. Snel greep ik hem, maar voor het eerst (ik denk omdat het zo snel moest met de hond erbij) had ik er eentje gedeeltelijk bij zijn pootje vast. Ik zwiepte hem de lucht in, maar hij had mijn vinger nog even goed beet gehad: twee gaten erin! Wat een scherpe nageltjes!

Misschien dat zo'n nageltje gisterenavond aan de ander was blijven zitten en dat ze zo aan elkaar vast zaten en naar beneden gekukeld waren. Wat een avonturen al weer en het seizoen is nog maar net begonnen!

Er zijn bij ons wel eerder twee volwassen zwaluwen naar beneden gevallen die min of meer aan elkaar zaten. Dat heb ik toen gefilmd, maar ik kan het filmpje niet meer vinden, helaas…

Auteur is bekend bij de redactie.

Gierzwaluwtil Marepark

Leiden

Vrijdag 10 maart opende wethouder Paul Laudy van Openbare Ruimte namens de gemeente Leiden de gierzwaluwtil Marepark. De gierzwaluw is van oorsprong een bewoner van oude binnensteden. Door renovatie en stadsvernieuwing kan de gierzwaluw daar nog maar weinig nestruimte vinden. Daarom helpt Groengroep Groenoord-Zuid de gierzwaluw met een til met dertig nestkasten.

Een sieraad

Wethouder Laudy noemde de gierzwaluwtil een sieraad voor het Singelpark. Hij vertelde dat zijn allereerste belofte als wethouder was om de gierzwaluwen in Leiden beter te beschermen. 'Daarom ben ik heel blij met deze prachtige til die is ontworpen en gemaakt door mensen uit de buurt. 'Nu de eerste staat, komen er mogelijk nog meer gierzwaluwtillen in de stad. Laudy: 'We moeten natuurlijk eerst kijken of deze goed werkt, want het is wel de eerste in Leiden. Het zou zonde zijn als we er nu heel veel neerzetten en blijkt dat het niet goed werkt. Maar eigenlijk heb ik er alle vertrouwen in en vind ik het een hele goede suggestie om te kijken of we er meer in de stad kunnen neerzetten. 'De kinderen van juf Maya van de Vrije School Mareland hielpen de wethouder bij de opening met een speciaal gierzwaluwenlied.

Ontwerp

Het plan voor de gierzwaluwtil ontstond al in 2013. In 2014 konden wijkbewoners stemmen op drie ontwerpideeën. Het idee van Hannie Korthof, geïnspireerd op de lucifersdoosjes met een zwaluw erop, won. Anja Möltgen van Inplus werkte het idee uit in een ontwerp met drie lucifersdoosjes, met in het totaal 30 nestruimtes. Groengroep Groenoord-Zuid timmerde de kasten samen met aannemer Johan van Dooren in elkaar.

De Gierzwalutil is mogelijk gemaakt door bijdragen van het Duurzaamheidsfonds en het Fonds Wijkinitiatieven van de gemeente Leiden, Fonds 1818, het Oranjefonds,de Vogelbescherming en de Gierzwaluwbescherming, door sponsoring van JD-Staal en door hulp van een aantal ondernemers uit de wijk: aannemersbedrijf Johan van Dooren, en In+ Interieur Architectuur.

Op 10 maart werd in Leiden de Gierzwaluwtil Marepark officieel geopend. Kinderen van de Vrije School Mareland zongen bij de opening een speciaal gierzwaluwenlied.

Via de link kunt u het persbericht over de opening lezen: http://sleutelstad.nl/2017/03/10/gierzwaluwtil-marepark-geopend-dankzij-inzet-wijk/

Oisterwijk

Zoals altijd ontving de redactie van Hannie Nilsen weer de laatste nieuwsbrief van de Gierzwaluwwerkgroep Oisterwijk. Zie hun nieuwsbrieven op: http://www.ivnoisterwijk.nl/index.php/vogelwerkgroep/vogelwerkgroep-verslag-videos/nieuwsbrieven.

Een interessant citaat uit de nieuwsbrief willen we u niet onthouden: '.....In één kast bleek per abuis een nestkom uitgefreesd te zijn aan de kant waar ook de invliegopening zat. En terwijl in alle andere kasten gebruik gemaakt wordt van deze uitgefreesde nestkom, was hier het nestkommetje toch aan de andere kant gemaakt.'
Een ander citaat is: 'In de 8 kasten aan de noordoostkant troffen we weinig verrassende dingen aan. Opvallend was het ontbreken van poppen van de gierzwaluwluisvlieg. Tot we kast 16 openden: hier lagen ongeveer 50 poppen bij elkaar.'

Naar aanleiding van die bevinding vroeg Hannie aan een aantal leden via de mail of ze nu wel of niet die poppen moesten verwijderen. Hoe schadelijk zijn luisvliegen eigenlijk?
Een duidelijke reactie kwam van Jochem Kuhnen: ' Ik vind persoonlijk dat Gierzwaluwluisvliegen er gewoon bij horen. Het is toch prachtig hoe zo'n beestje zich heeft gespecialiseerd en hoe het allemaal werkt met de goede timing en verspreiding? Nut is een door mensen bedacht begrip, het gaat voor niet op voor dier en plantsoorten waar wij niks aan hebben. Maar dat maakt toch niet dat al die soorten niet zouden moeten bestaan? Alles is er voor zichzelf, het ultieme doel van alle soorten is voortplanting, dat is het nut van alles. Dat gezegd hebbende verwijder ik zelf geen poppen en denk ik dat een gezonde Gierzwaluw een paar luisvliegen gewoon moet kunnen hebben.'

Wellicht heeft u een andere mening die een aardig discussie zou voeden tijdens de Landelijke dag, mocht het onderwerp aan de orde komen.

Jong met luisvlieg

Zeeuws-Vlaanderen

Gierzwaluwen en Woongoed

De afgelopen drie jaar is de Vogelwerkgroep Zeeuws-Vlaanderen nauw betrokken geweest bij enkele bouwontwikkelingen van Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.
Niet omdat we de nieuwste bouwvoorschriften zo interessant vinden, maar meer om de bescherming van enkele gierzwaluwkolonies te garanderen.
De laatste jaren gaat steeds meer broedgelegenheid verloren door renovatie, sloopwerken en strakke nieuwbouw. Dit dreigde dan ook te gebeuren bij enkele woningen van Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.

Het begon allemaal in april 2014 toen een lid van 't Duumpje in de Kleine Jonkvrouw-, Laurijn- en Schuttersstraat in IJzendijke een aannemer strips onder de dakgoten van de woningen zag monteren. Dit bleek in opdracht van Woongoed te gebeuren naar aanleiding van een klacht over vogeluitwerpselen. Gierzwaluwen laten hun uitwerpselen echter niet achter. Bovendien mogen nesten volgens de Flora- & Faunawet (nu Wet Natuurbescherming) niet zomaar worden afgeschermd. Doordat gierzwaluwen zo honkvast zijn, zijn de nesten dan ook jaarrond beschermd. En deze wet bleek er niet voor niets te zijn. In de daaropvolgende weken vlogen teruggekeerde gierzwaluwen steeds naar de te nauw geworden kieren om hun nestholte te bereiken. Eén gierzwaluw vloog zich in zo'n kier vast, met de dood tot gevolg.

De vogelwerkgroep won informatie in bij de Gierzwaluwbescherming Nederland en nam vervolgens samen met deze organisatie contact op met Woongoed. De Gierzwaluwbescherming wees Woongoed op haar wettelijke verplichtingen en diende een handhavingsverzoek in bij de bevoegde overheidsdiensten. Een paar dagen later werden de strippen gelukkig al verwijderd.

Na het broedseizoen zaten we samen met de Gierzwaluwbescherming en Woongoed opnieuw rond de tafel en werd besloten om de invliegopeningen definitief vrij te houden. Met resultaat, want in het volgende broedseizoen werden weer nestelende gierzwaluwen waargenomen.

Over naar Oostburg

Onze aandacht moest snel naar een andere locatie. Eind 2014 werden in de Finlandstraat in Oostburg namelijk 24 woningen gesloopt. Ze zouden vervangen worden door prefab woningen. Ook in deze oude woningen was een grote gierzwaluwkolonie aanwezig. Eind februari 2015 waren we aanwezig op een vergadering over dit project. Woongoed had duidelijk geleerd van de situatie in IJzendijke, want op advies van de Gierzwaluwbescherming en samen met het naastgelegen kindercentrum van de Stichting Buitengewoon werd een tijdelijke voorziening voor gierzwaluwen gecreëerd. Een kale boom in een aangrenzend weiland werd aangekleed met gierzwaluwnestkasten, voorzien van lokroep, zodat de kolonie in de Finlandstraat kon uitwijken naar deze kunstnesten.
Het was een goed bedoelde actie, maar helaas hebben de gierzwaluwen er in 2015 en 2016 niet gebroed.
In september 2016 werden de nieuwe prefab woningen geplaatst. De bedoeling was om gierzwaluwneststenen in de woningen in te bouwen. Dit bleek bouwtechnisch echter niet mogelijk. Na vele correspondentie werden in maart 2017 dan toch 30 gierzwaluwnestkasten aan de noordgevels opgehangen, die als alternatieve broedlocatie moeten dienen. We hopen dat de gierzwaluw dit jaar hun weg snel terugvinden naar hun vernieuwde oude broedlocatie.

Breskens aan de beurt

Komende jaren staat de sloop van een groot aantal woningen in de 'Zeehelden'-buurt in Breskens in de planning. Om voorbereid te zijn heeft de vogelwerkgroep in 2015 en 2016 een inventarisatie gedaan naar de aanwezigheid van gierzwaluwen in deze wijk en ze ook daadwerkelijk aangetroffen.
We hebben Woongoed dan ook een brief gestuurd om hen te wijzen op de aanwezigheid van gierzwaluwen en geadviseerd een inventarisatie (zgn. natuurtoets) uit te voeren om te bepalen waar de gierzwaluwen broeden.
Hoewel Woongoed beloofd heeft om bij toekomstige renovaties en nieuwbouw altijd rekening te houden met de aanwezige broedvogels, houden we ook deze situatie nauw in de gaten.

Veel dank gaat uit naar Herman van de Voorde, Jan Spinnewijn, Marleen Andriessen (GBN) en Pol van de Vijver en andere medewerkers van Woongoed Zeeuws-Vlaanderen voor hun tijdrovende inzet in het gierzwaluwdossier.

Jimmy Pijcke

'De natuur is mijn inspiratie. Een moment, zo gewoon, wordt bijzonder als het in kunst gevangen wordt.' Jonneke Kodde, kunstenares van bronzen vogels vermeldt dit op haar website: www.jonnekekodde.com

Groningen

Christelijke woningstichting Patrimonium Groningen draagt de gierzwaluw een warm hart toe.

In verband met een grootscheepse renovatie van 140 woningen in de wijk Selwerd te Groningen, heeft bouwbedrijf Buursema in opdracht van woningstichting Patrimonium 16 gierzwaluwkasten geplaatst.
Tijdens de renovatie zijn de spouwgaten onder de overkap-ping dichtgemetseld en dus ook de nesten van de zwaluwen.
In dit gedeelte van de wijk bevindt zich al vele jaren een kleine kolonie.
We hopen dat de zwaluwen het komende seizoen hun nieuwe onderkomen zullen waarderen.
We wachten in spanning af.

Peter de Vries, Groningen

Recente onderzoeken & artikelen

GBN vindt het belangrijk om haar leden op de hoogte te houden over onderzoek naar gierzwaluwen en hun ecologie. In het Gierzwaluw Bulletin publiceren we met ingang van dit nummer samenvattingen van (wetenschappelijke) artikelen en onderzoeken over gierzwaluwen. Hierin gepubliceerde standpunten komen niet noodzakelijkerwijs overeen met de standpunten van GBN. De resultaten van de onderzoeken zijn voor rekening van de onderzoekers, de conclusies uit de literatuur zijn voor rekening van de auteurs in kwestie. De redactie is verantwoordelijk voor de vertaling.

Heb je een interessant artikel of onderzoek gezien wat we in het Bulletin kunnen vermelden? Tip s.v.p. de redactie: redactie@gierzwaluwbescherming.nl.

1. Annual 10-Month Aerial Life Phase in the Common Swift Apus apus

van Anders Hedenström, Gabriel Norevik, Kajsa Warfvinge, Arne Andersson, Johan Bäckman, Susanne Åkesson, stond in Current Biology (november 2016), p. 1-5.

Het zal jullie niet ontgaan zijn: in oktober en november 2016 stonden er plotseling veel berichten in de kranten over gierzwaluwen die 10 maanden per jaar in de lucht zijn. Aanleiding voor de berichten was dit artikel van Hedenström en anderen. De Volkskrant, NRC, Radio1, het AD en veel andere media pikten het onderzoek van op. Wat alle gierzwaluw-fans al vermoedden, werd in dit onderzoek bevestigd: gierzwaluwen zijn gedurende de 10 maanden dat ze niet broeden 99% van hun tijd in de lucht.

Het onderzoek is gedaan met dataloggers op 19 gierzwaluwen die in Zweden broedden. De dataloggers legden vluchtsnelheid, vluchtactiviteit en geolocatie-info vast. De vliegactiviteit bleek gedurende de dag lager te liggen dan in de nacht. Dit wordt verklaard doordat gierzwaluwen overdag gebruik kunnen maken van thermiek. Hierdoor kunnen ze overdag langer zweven dan ’s nachts, wanneer er geen thermiek is. Uit het onderzoek blijkt ook dat de gierzwaluwen het hele jaar door ’s avonds hoog de lucht in vliegen om in de ochtendschemering weer naar beneden te komen. Dit gedrag was al waargenomen gedurende het broedseizoen, maar is nu ook aangetoond gedurende de rest van het jaar. De onderzoekers vonden een indicatie dat er verband is tussen de mate van (in)activiteit en rui: hoe meer een gierzwaluw aan het ruien is, hoe meer tijd de vogel inactief lijkt te zijn. Er is nog weinig bekend over de rui van gierzwaluwen. Het is interessant om dat aspect nog verder te onderzoeken.

2. Adaptive airspeed adjustment and compensation for wind drift in the common swift: differences between day and night,

van Anders Hedenström en Susanne Åkesson, stond in Animal Behaviour (2017, jaargang 127), p. 117-123.

Dit onderzoek naar de vliegsnelheid en –richting van gierzwaluwen in verschillende omstandigheden is vooral interessant omdat het licht werpt op de manier waarop gierzwaluwen zich overdag en ’s nachts oriënteren in het landschap. De onderzoekers hebben metingen verricht bij gierzwaluwen op drie momenten: tijdens de voorjaarsmigratie naar de broedgebieden (in dit geval Zuid-Zweden), de najaarsmigratie naar Afrika en tijdens ‘weersmigratie’ als de gierzwaluwen even een ongunstig weersysteem ontvluchtten.

Ze vonden dat de gemiddelde vliegsnelheid tijdens de voorjaarsmigratie veel hoger lag dan bij de najaarsmigratie en

bij het ontwijken van slecht weer. De gierzwaluwen willen in het voorjaar zo snel mogelijk richting hun broedgebieden. De onderzoekers zagen dat de gierzwaluwen overdag hun snelheid meer aanpassen aan tegenwind of rugwind. Oftewel, ze vliegen harder in één bepaalde richting. 's Nachts doen ze dit minder, waarschijnlijk omdat ze dan minder visuele herkenningstekens zien in het landschap om op basis daarvan hun koers aan te passen aan de wind die ze 'uit koers' blaast. Dat zou betekenen dat gierzwaluwen hun magnetische kompasinfo combineren met kenmerken in het landschap om hun koers uit te zetten.

KORTE BERICHTEN

Jane Goodall: 'Zorg dat je achterkleinkinderen naar boven kijken en nog steeds gierzwaluwen zien vliegen.'

Martinets sans frontiers

Martine(t) Wouters uit Brussel heeft het grensoverschrijdende project "Martinets sans frontiers /Gierzwaluwen zonder grenzen" opgestart nadat het haar is gelukt in contact te komen met Jane Goodall, die in het kader van haar Roots&Shoots project en haar netwerk dit initiatief heeft omarmt. Martine heeft een lange vlucht gemaakt naar Nepal waar ze Jane heeft gesproken . Al eerder had ze Jane in Brussel ontmoet en haar een opvouwbaar gierzwaluwmodel gegeven dat Jane in Nepal weer tevoorschijn haalde. Martine kon haar geluk niet op toen Jane erin toestemde om een videoboodschap te maken over bescherming van de gierzwaluw met als titels "Why protect swifts? en "Housing crisis". Ik heb hieronder een parafrase gemaakt van wat Jane zegt in deze video.

"Ik houd hier een prachtige model van een gierzwaluw vast. Waarom zijn gierzwaluwen bijzonder? Het zijn magische vogels. Je ziet ze vaak alleen maar heel hoog vliegen. Ze eten slapen en paren in de lucht en komen alleen naar beneden om te nestelen. Stel je eens voor hoe dat is. Omdat ze niet zo vaak worden opgemerkt hebben ze begrip, extra zorg en bescherming van mensen nodig. Ze trekken over lange afstanden. Het Jane Goodall's Roots & Shoots program probeert een verbinding te maken tussen plaatsen waar de gierzwaluwen vandaan komen en waar ze naar toe gaan en dat jonge mensen leren wat een klein natuurwonder dit is. Zodat hun achterkleinkinderen omhoog kijken en de gierzwaluwen nog steeds voorbij zien vliegen. Doe daarom je best ze te helpen.
Gierzwaluwen nestelen in gaten van huizen, die bij renovatie worden dichtgestopt. Bij nieuwe huizen wordt er meestal niet aan gedacht om gaten voor gierzwaluwnesten te maken. Dat is iets waar iedereen over kan nadenken. Probeer daardoor van betekenis te zijn voor gierzwaluwen en het verschil te maken voor je omgeving." zie: https://www.youtube.com/watch?v=H87mKx3IH6U

Het is de wens van de 82-jarige Jane om het 25 jarig jubileum van het inmiddels wereldwijde Roots and Shoots project te vieren (130 landen) door nog meer jongeren aan te moedigen deel te nemen aan eigen projecten voor mens, dier en milieu in hun eigen leefomgeving.

Martine brengt op haar facebook pagina ook een prachtige video animatie van 5 min over gebouwen en biodiversiteit onder de aandacht te zien op: http://www.dailymotion.com/video/x4u7w9l
Bij 2.40min speciale aandacht voor gierzwaluwkasten en andere nestkasten.

Evert Pellenkoft

De gierzwaluw

Gierzwaluw met te grote vleugels, die zwenkt en zijn vreugde uitschreeuwt rondom het huis. Zo is het hart.

Hij doet de donder verdorren. Hij zaait bij heldere hemel. Als hij de grond raakt, krimpt hij ineen.

Zijn weerwoord is de boerenzwaluw. Hij verafschuwt die allemansvriend. Wat is kantwerk van de toren waard?

Zijn pauze is in de donkerste spleet. Niemand zit zo nauw als hij.

De zomer van het lange licht duikt hij het duister in, door de blinden van middernacht.

Ogen kunnen hem niet vasthouden. Hij schreeuwt, dat is heel zijn aanwezigheid. Een licht geweer haalt hem al neer. Zo is het hart.

(Vertaling van Lykele Zwanenburg: Le Martinet, uit: Spiegel van de Franse poëzie, Meulenhoff, 2004)

Bij: Kunst en vliegwerk

Gemma Terpstra uit Haarlem is zeer begaan met alle dieren en dus ook met gierzwaluwen. Ze heeft al eerder voor ons blad schilderijen gemaakt. Deze wilde wij u niet onthouden.

Marleen Andriessen

MEDEDELINGEN

Aankondiging ALV en Landelijke dag 2017

Zie ook pagina 3 voor de agenda van de ALV.

De ALV en de gierzwaluwbeschermersdag voor leden van GBN wordt gehouden op 10 juni 2017 in het nieuwe CNME-gebouw 'Het Groene Huis' in Amersfoort.

Het Groene Huis, een waardige vervanging van de afgebrande CNME-boerderij.

OPROEPEN

Het is sneller, efficiënter en goedkoper om informatie per e-mail te verzenden dan per post.
Geef daarom uw nieuwe/huidige e-mailadres door aan:
secretaris@gierzwaluwbescherming.nl

De redactie is altijd op zoek naar kopij:

Wie heeft een ervaring, vraag, visie, misstanden, gierzwaluw-gedicht, afbeelding of idee mbt gierzwaluwen, dat de moeite waard is om in het Bulletin op te nemen?

Wie kan melding doen van broedsucces in speciaal aangebrachte nestvoorzieningen: nestkasten, neststenen, dakpannen?

Reacties graag sturen naar de redactie of mailen naar
redactie@gierzwaluwbescherming.nl

LEDENMUTATIES

Periode 16-10-2016 t/m 30-04-2017

Nieuwe leden: 21

Bloemers A.; Bruijn P.; Ede P. van; Gerner H. van; Haes F.; Hoog Antink R.; Jong F.C. de; Koning H. de; Krooshof H.B.; Lefevere M.;Oliekan G.H.; Polder G. van de; Pot H.; Raalte J. van; Roosenboom L.; Schaeken M.; Schie S. van; Smit J.; Snippe J.P.; West R. van; Wielandt J.

Overleden: 3

Houkes L.H.H.; Kappert G.C. ; Wieberdink J.

Opgezegd: 13

Geroyeerd: 0

LID WORDEN

Als u gierzwaluwbescherming belangrijk vindt kunt u lid of donateur worden van GBN door overmaking van de contributie of bijdrage van € 15,- op Triodosekeningnr. NL82 TRIO 0391 1161 42 t.n.v. Gierzwaluwbescherming NL, onder vermelding van: 'lidmaatschap '2017' of 'donateur '2017'.

Of geef u op per e-mail, briefkaart of telefoon bij de secretaris.

Donateurs kunnen vermelden of zij het Gierzwaluwen Bulletin willen ontvangen, al dan niet digitaal.

Opzeggingen dienen in het lopende verenigingsjaar schriftelijk of per e-mail te geschieden bij de penningmeester.

GBN VERTEGENWOORDIGERS

Deze GBN-leden zijn aanspreekpunt voor regio informatie:

Plaats; Vertegenwoordiger; Tel.nr.; Email; Disciplines

Amersfoort; Mw. M. van der Lelie; 0334613630; gbn@hccnet.nl; ABDEG
Amsterdam; Mw. TH. Dammen; 0204004503; thhdammen@planet.nl; ABDE
Amsterdam; G. Schuitemaker; 0206164759; g.gierzw.schuitemaker@hetnet.nl; ABCDEFG
Amstelveen; Mw. MH. Andriessen; 0206455207; advies@gierzwaluwbescherming.nl; BCEFG
Beek Ubbergen; JM. Kühnen; 0246635719; kuhnenjm@hotmail.com; ABDEFG
Blaricum; DA. Jonkers; 0355260456; dickjonkers@tiscali.nl; ABG
Borne; GHPM. Smoors; 0742665048; g.smoors@kpnplanet.nl; ABCDEFG
Brunssum; JGM. van Laar; 0455273211; hans.van.de.laar@ziggo.nl; B
Bunschoten; W. Smeets; 0332983147; Smeets.foto@casema.nl; BDEG
Dedemsvaart; J. Tinholt; 0523615321; tinholtmaas@gmail.com;

Echt; J. Vrehen; 0475482817; j.vrehen@ziggo.nl; ABCDG
Eindhoven; F. P.M. Hijnen; ; fhijnen@gmail.com;

Epe; H. van Diepen; 0578615141; harryvandiepen@kpnmail.nl; ABCDEF
Haarlem; H. Willemsen; 0642737748; hanswillemsen65@gmail.com; ABCDFG
Harderwijk; JJ. Schröder; 0341416324; schroder.zoomers@caiway.nl; BG
Helmond; J. van der Rijt; 0492534446; jvdrijt50@gmail.com; ABG
IJlst; F.C. de Jong; 0615867016; f.dejong@ziggo.nl; B,C,F,G
Krimpen a/d IJssel; NP. van Dam; 0180513975; npvandam@kpnplanet.nl; ABCDEG
Meppel; H. Snel; 0522261879; snelhenno@gmail.com; ABCDEFG
Mijdrecht; A. van Uchelen; 0297250163; uchelenad@gmail.com; ABDFG
Nijmegen; FG. Wortelboer; 0637300092; rickwortelboer@gmail.com; BCDEFG
Ouddorp; K. Tanis; 0187681045; k.tanis3@upcmail.nl; ABDG
Standdaarbuiten; ASFM. Koenraadt; 0165315136; koenr094@planet.nl; CEFG
Westzaan; W. Kingma; 0756176876; wietske.kingma@tele2.nl; ABD
Wijhe; R. Boerkamp; 0610947600; ronald@boerkampwijhe.nl; ABCDEFG
Maarssen; JMW. Langenbach; 0638497474; jaaplangenbach@ziggo.nl; BG
Zaanstad; EC. van der Pol; 0756121464; janosels@gmail.com;

Essen (België); WA. De Bock; 0032 36674919; wimmekedebock@telenet.be; ABEG
Heverlee (Leuven, België); LP. Arnhem; 0032 48663944; Louis.Philippe.Arnhem@telenet.be; ABEG

Disciplines:
- **A** plaatselijke werkgroep
- **B** hulp bij (dreigende) verstoring
- **C** uitgiftepunt nestkasten
- **D** expertise bij bouwbesprekingen
- **E** verzorgen van lezingen
- **F** advies en hulp bij nestcamera's / webcams
- **G** advies over nestkasten en/of hulp bij het plaatsen

Meld de redactie evt. foute of onvolledige gegevens; ook als u òp of vàn deze vertegenwoordigerslijst wilt.

Kunst en vliegwerk

